

Marika Lewandowska
Joanna Szymczak
Krzysztof Rębacz

Z wizytą w Vårbackaskolan

Od dwóch lat studenci Koła Naukowego Dydaktyków działającego przy Zakładzie Dydaktyki Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy korespondują z uczniami i nauczycielami z Vårbackaskolan. W jednej ze swoich książek *Kultura Edukacji* J.S. Bruner napisał, że szwedzki system szkolnictwa od wielu lat sprzyja idei dostarczania wsparcia dziecku w uczeniu się. Poprzez kontakt z nauczycielami i uczniami z Vårbackaskolan poznajemy model tej edukacji „od środka” w nietypowy sposób stosując technikę korespondencji naturalnej Celestyna Freineta (por. artykuł Marcela Jarry, ukazujący idee korespondencji naturalnej w Forum 1/2005). Poznajemy i rozwiązujemy korespondencyjnie problemy edukacyjne, mamy swoich korespondentów.

Vårbackaskolan jest szwedzką placówką nauczania obowiązkowego mieszczącą się w malowniczej gminie Huddinge w Sztokholmie. Jej działalność odzwierciedla założenia szwedzkiego systemu szkolnictwa.

Szwedzki system szkolnictwa

Publiczny system szkolnictwa w Szwecji składa się z nauczania obowiązkowego i nieobowiązkowego. Część obowiązkowa obejmuje dziewięcioletni program szkolny dla dzieci w wieku 7-16 lat. Na prośbę rodziców dziecko może zacząć szkołę rok wcześniej, czyli w wieku 6 lat. Natomiast część nieobowiązkowa obejmuje nauczanie przedszkolne oraz wyższą szkołę średnią. Edukacja w systemie publicznym jest bezpłatna. Zgodnie ze szwedzkim prawem wszystkie dzieci i młodzież mają równy dostęp do nauczania. Ustawa o edukacji mówi, że szkoła powinna dostarczać uczniom wiedzę oraz we współpracy z domem, wspierać ich harmonijny rozwój jako ludzi i jako członków społeczeństwa.

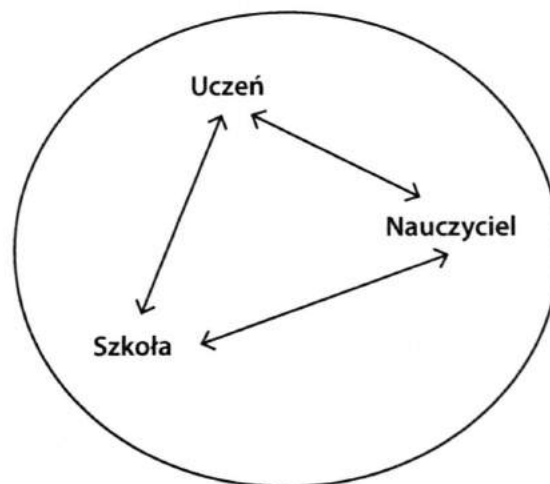
Centra Czasu Wolnego

W celu zapewnienia aktywnego i twórczego spędzania czasu po zakończeniu zajęć dydaktycz-

nych, przy szwedzkich szkołach działają Centra Czasu Wolnego. Centra przeznaczone są dla dzieci do 12 roku życia włącznie. Oferują one opiekę nad dziećmi rodziców, którzy studiuje lub pracują oraz organizują zajęcia w czasie ferii. Zadaniem Centrów jest także uzupełnianie szkoły zarówno pod względem czasowym, jaki i merytorycznym. Dzięki temu dziecko ma możliwość pełnego wypoczynku i wsparcia swojego rozwoju.

„Rośniemy razem”, czyli założenia Vårbackaskolan

„Rośniemy (rozwijamy się) razem” to główna maksyma szwedzkiej szkoły Vårbackaskolan. Jest to placówka, z którą korespondują studenci z naszego Uniwersytetu a konkretnie z Koła Naukowego Dydaktyków. Wspomniane motto uwypukla się w twierdzeniu, iż jednostka jest zawsze częścią całości. Relacje, komunikacja, wartości i podejścia kształtują szkolną kulturę. Kiedy świadomość ucznia o jego uczeniu się wzrasta, wzrasta również świadomość nauczyciela o sposobie uczenia. Kiedy świadomość nauczyciela o organizacji szkoły wzrasta, wzrasta również świadomość prowadzącego szkołę o jego sposobie prowadzenia szkoły. Takie właśnie dwustronne myślenie charakteryzuje uczniów i pedagogów Vårbackaskolan.

Głównym założeniem szkoły jest dostosowywanie strategii nauczania do dziecka oraz wspieranie ucznia w uczeniu się, czyli uczenie jak się uczyć. Związane jest to z zapewnieniem dziecku szansy na dobry życiowy start, który umożliwi podjęcie dalszej nauki na kolejnych szczeblach edukacji.

Szkoła nastawiona jest na naukę języka, który jest podstawowym narzędziem wykorzystywanym w uczeniu. Nauka ta jest bardzo ważna ze względu na to, że dzieci są różnych narodowości. Uczniowie, których pierwszym językiem nie jest szwedzki mogą uczyć się szwedzkiego jako drugiego języka. Pomoc uczniom obcego pochodzenia w rozwinięciu codziennej komunikacji i osiągnięcie biegłej znajomości języka szwedzkiego, konieczna jest aby uczyć się innych szkolnych przedmiotów po szwedzku. W przyswajaniu języka mówi się o koncepcji szerszego pojmowania tekstu, w której obok języka mówionego i pisanego film i video są równoważnymi narzędziami dla uczniów.

Zadaniem nauczyciela w Vårbackaskolan jest poznanie swojego wychowanka jeszcze przed rozpoczęciem jego nauki w szkole. Nauczyciel wybiera materiał nauczania dla dziecka a nie dla samego materiału, uwzględnia potrzeby rozwojowe dziecka. Zadanie przed jakim zostaje postawione dziecko to tworzenie portfolio i decydowanie co w nim umieścić po konsultacji z nauczycielem. Wgląd do portfolio mają również rodzice, którzy po cotygodniowym spotkaniu z nauczycielem i zebraniu in-

formacji o osiągnięciach dziecka, mogą dalej z nim pracować. Dzieci obok portfolio tradycyjnego tworzą portfolio elektroniczne (digitalne) a także są redaktorami gazety internetowej. Nawyk korzystania z komputera i Internetu jest więc w prawidłowy sposób rozwijamy i stymulowany. I właśnie dzięki temu nasza korespondencja z Vårbackaskolan, która byłaby problemem w wielu polskich szkołach stała się możliwością do rozwoju.

Korespondencja naturalna – co nam dała

- ▶ zapoznaliśmy się ze szwedzkim systemem edukacji
- ▶ poznaliśmy bliżej techniki Celestyna Freineta, takie jak: korespondencja naturalna, fiszki autokreatywne, metoda swobodnego tekstu, technika doświadczeń poszukujących
- ▶ nawiązaliśmy znajomości z wychowankami i pedagogami Vårbackaskolan
- ▶ poznaliśmy zainteresowania dzieci, z którymi korespondujemy
- ▶ zainspirowała nas do poszukiwania nowych technik i metod nauczania.

Kolejnym etapem naszej korespondencji jest wzajemne poznawanie kultur naszych krajów oraz podtrzymywanie starych i nawiązywanie nowych znajomości. Wierzymy, że nasza współpraca będzie tak owocna jak dotychczas a jej efektami będziemy mogli podzielić się w kolejnych numerach Forum.